

John Torrence Tate

John Torrence Tate ble født 13. mars 1925 i Minneapolis, Minnesota i USA. Han har nettopp fratrudd stillingen som professor og Sid W. Richardson-professor i matematikk ved universitet i Texas i Austin.

John Tate tok bachelorgrad (Bachelor of Arts) ved Harvard College i 1946 og doktorgrad ved Princeton-universitetet i 1950 med Emil Artin som veileder.

Tates vitenskapelige arbeider strekker seg over seks tiår. Han var forskningsassistent og lærer ved Princeton (1950–53) og gjesteprofessor ved Columbia-universitetet (1953–54). I 1954 flyttet Tate til Harvard-universitetet der han var professor og underviste i 36 år. I 1990 begynte han i sin siste akademiske stilling som professor og Sid W. Richardson-professor i matematikk ved universitetet i Texas i Austin.

Tate har også innehatt gjestestillinger ved universitetet i California i Berkeley, ved Institut des Hautes Études Scientifiques i Bures-sur-Yvette i Frankrike, ved universitetet i Paris i Orsay, ved Princeton-universitetet og ved École Normale Supérieure i Paris.

Tate har kommet med vesentlige bidrag til algebraisk tallteori og tilknyttede områder av algebraisk geometri. Han har også hatt en dyptgående innflytelse på utviklingen av tallteorien ved sin rolle som veileder for doktorgradskandidater. Tate mottar Abelprisen for 2010 for sin "store og varige innflytelse på tallteorien", for å sitere Abel-komiteen.

Tate fattet tidlig interesse for matematikken. I oppveksten var han fascinert av matematiske nøtter, og inspirasjonen fikk han fra farens bøker. Faren var professor i fysikk. Selv om Tate var svært opptatt av det han hadde lest, bestemte han seg for å studere fysikk på universitetet. Men allerede det første året ved Princeton-universitetet ble han klar over at det var matematikken som var hans store lidenskap. Han fikk lov til å begynne på studier på master- og doktorgradsnivå i matematikk og tok doktorgraden i 1950.

I hele 60 år har Tate satt sitt preg på den moderne matematikken. Det er bemerkelsesverdig hvor mange matematiske begreper han har gitt navn til. Dette viser hvilken innflytelse

ideene hans har hatt på matematikken. I litteraturen finner vi Tate-modul, Tate-kurve, Tate-syklus, Hodge-Tate-dekomposisjoner, Tate-kohomologi, Serre-Tate-parameter, Lubin-Tate-gruppe, Tate-spor, Shafarevich-Tate-gruppe, Néron-Tate-høyde og så videre.

Tate har mottatt mange priser og æresbevisninger. Alt i 1956 fikk han Cole-prisen fra American Mathematical Society (AMS) for fremragende bidrag til tallteorien. Da Tate fikk Leroy P. Steele-prisen for «Lifetime Achievement» fra American Mathematical Society (AMS) i 1995, var reaksjonen hans: «Det å holde på med matematikk hele livet er en belønning i seg selv, men det er hyggelig når fagfeller anerkjenner det en gjør» (Notices of the AMS). Da Tate delte Wolf-prisen i matematikk med Mikio Sato i 2002/2003, ble han hedret for «å ha skapt vesentlige begreper i algebraisk tallteori».

Tate har fått Sloan Foundation-stipend (1959-1961) og Guggenheim-stipend (1965-1966). Han ble invitert som foredragsholder ved den internasjonale matematikerkongressen både i Stockholm i 1962 og i Nice i 1970. I 1972 holdt han AMS Colloquium-forelesningen.

John Tate ble valgt til medlem av det amerikanske National Academy of Sciences i 1969. Han ble utenlandsk medlem av det franske Académie des sciences i 1992 og æresmedlem av London Mathematical Society i 1999.